

AKTI, KI JIH SPREJMEJO ORGANI, USTANOVLJENI Z MEDNARODNIMI SPORAZUMI

Samo izvorna besedila UN/ECE so pravno veljavna v skladu z mednarodnim javnim pravom. Status in začetek veljavnosti tega pravilnika je treba preveriti v najnovejši različici dokumenta UN/ECE TRANS/WP.29/343, ki je na voljo na naslovu:

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>.

Pravilnik št. 60 Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UN/ECE) – Enotne določbe za homologacijo dvokolesnih motornih koles in mopedov glede na krmilne elemente, s katerimi upravlja voznik, vključno z označevanjem krmilnih elementov, kontrolnih svetilk in kazalnikov

Vključuje vsa veljavna besedila do:

odatka 4 k spremembam 00 – začetek veljavnosti: 3. november 2013

VSEBINA

PRAVILNIK

1. Področje uporabe
2. Opredelitve pojmov
3. Vloga za homologacijo
4. Homologacija
5. Zahteve
6. Spremembe tipa vozila
7. Skladnost proizvodnje
8. Kazni za neskladnost proizvodnje
9. Dokončna opustitev proizvodnje
10. Imena in naslovi tehničnih služb, ki izvajajo homologacijske preskuse, ter homologacijskih organov

PRILOGE

1. Sporočilo
2. Namestitev homologacijskih oznak

1. PODROČJE UPORABE

Ta pravilnik se uporablja za vozila kategorij L₁ in L₃ ⁽¹⁾ v zvezi s krmilnimi elementi, s katerimi upravlja voznik.

V tem pravilniku so določene zahteve za namestitev, označevanje, osvetlitev in delovanje krmilnih elementov, kontrolnih svetilk in kazalnikov na mopedih in motornih kolesih.

2. OPREDELITVE POJMOV

V tem pravilniku se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- 2.1 „homologacija vozila“ pomeni homologacijo tipa vozila glede na krmilne elemente, s katerimi upravlja voznik, mesto njihove namestitve in njihovo označevanje;

⁽¹⁾ Kot je opredeljeno v Konsolidirani resoluciji o konstrukciji vozil (R.E.3.), (ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, odst. 2. – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.2 „tip vozila“ pomeni kategorijo motornih vozil, ki se ne razlikujejo v opremi, ki bi lahko vplivala na delovanje ali položaj krmilnih elementov, s katerimi upravlja voznik;
- 2.3 „vozilo“ pomeni dvokolesno motorno kolo ali dvokolesni moped iz odstavka 2.1.1 ali 2.1.3 Konsolidirane resolucije o konstrukciji vozil (R.E.3); (1)
- 2.4 „krmilni element“ pomeni kateri koli del vozila ali naprave, ki ga aktivira voznik, kar povzroči spremembo v stanju ali delovanju vozila ali katerega koli od njegovih delov;
- 2.5 „naprava“ pomeni element ali sklop elementov, ki se uporabljajo za eno ali več funkcij;
- 2.6 „krmilo“ pomeni kateri koli del palice ali palic, pritrjen na glavo vilic (krmilno glavo), s katerim se krmili vozilo;
- 2.7 „krmilo: desna stran“ pomeni kateri koli del krmila, ki je desno od vzdolžne srednje ravnine vozila, gledano v smeri premikanja naprej;
- 2.8 „krmilo: leva stran“ pomeni kateri koli del krmila, ki je levo od vzdolžne srednje ravnine vozila, gledano v smeri premikanja naprej;
- 2.9 „krmilo: spredaj“ pomeni kateri koli del krmila, ki je na strani, ki je najbolj oddaljena od voznika, sedečega v položaju za vožnjo;
- 2.10 „ročaj“ pomeni tisti del krmila, ki je najbolj oddaljen od sredine in za katerega voznik drži krmilo;
- 2.11 „vrtljivi ročaj“ pomeni ročaj, ki se vrti okrog krmila in s katerim voznik upravlja določen mehanizem vozila;
- 2.12 „okvir“ pomeni kateri koli del okvirja, šasije ali ogrodja vozila, na katerega sta nameščena motor in/ali menjalnik;
- 2.13 „okvir: leva stran“ pomeni kateri koli del okvirja, ki je levo od vzdolžne srednje ravnine vozila, gledano v smeri premikanja naprej;
- 2.14 „okvir: desna stran“ pomeni kateri koli del okvirja, ki je desno od vzdolžne srednje ravnine vozila, gledano v smeri premikanja naprej;
- 2.15 „vzvod“ pomeni katero koli napravo, ki je sestavljena iz ročice, ki se vrti okoli vrtilišča, in s katero voznik upravlja določen mehanizem vozila;
- 2.16 „ročni vzvod“ pomeni vzvod, ki ga voznik upravlja z roko;
- Opomba: Če ni navedeno drugače, se ročni vzvod upravlja s stiskanjem (tj. premikanjem vrha vzvoda proti nosilni konstrukciji), na primer za aktiviranje zavornega mehanizma ali sprostitve mehanizma sklopke.
- 2.17 „nožni vzvod“ pomeni vzvod, ki se upravlja s stikom med nogo voznika in nastavkom na ročici vzvoda;
- 2.18 „stopalka“ pomeni vzvod, ki se upravlja s stikom med nogo voznika in stopalno ploščico na vzvodu, ki je nameščena tako, da omogoča pritiskanje na ročico vzvoda;
- Opomba: Če ni navedeno drugače, se stopalka upravlja s pritiskanjem, na primer za aktiviranje zavornega mehanizma.
- 2.19 „pogonske stopalke“ so naprave, ki so povezane z mehanizmom za prenos moči in se lahko uporabljajo za pogajanje mopeda;

(1) Kot je opredeljeno v Konsolidirani resoluciji o konstrukciji vozil (R.E.3.), (ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, odst. 2. – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html).

- 2.20 „*nihajni vzvod*“ pomeni vzvod, ki se vrtil v svojem središču ali v njegovi bližini in ima na obeh koncih nastavek ali stopalno ploščico. Upravlja se s stikom med nogo voznika in navedenima stopalnima ploščicama ali nastavkoma;
- 2.21 „*v smeri urinega kazalca*“ pomeni smer vrtenja okoli osi zadevnega dela, ki je enaka smeri premikanja urnih kazalcev, gledano z zgornje ali zunanje strani zadevnega dela;
- 2.22 „*v nasprotni smeri urinega kazalca*“ pomeni nasprotno od „*v smeri urinega kazalca*“;
- 2.23 „*kombinirana zavora*“ pomeni sistem delovanja (hidravličnega, mehanskega ali oboje), pri katerem se z enim samim krmilnim elementom vsaj delno aktivirajo sprednje in zadnje zavore vozila;
- 2.24 „*kazalnik*“ pomeni napravo, ki prikazuje informacije o delovanju ali stanju nekega sistema ali dela sistema, na primer gladino tekočine;
- 2.25 „*kontrolna svetilka*“ pomeni optični signal, ki kaže aktiviranje neke naprave, pravilno ali nepravilno delovanje ali stanje ali odpoved delovanja;
- 2.26 „*simbol*“ pomeni diagram, na podlagi katerega se opredeli krmilni element, kontrolna svetilka ali kazalnik;
- 2.27 „*optična opozorilna naprava*“ pomeni žaromet z utripanjem svetlobnega pramena za opozarjanje vozil, ki vozijo pred zadevnim vozilom ali v nasprotni smeri, na primer pred prehitevanjem počasnejšega vozila;
- 2.28 „*sosednji*“ v zvezi z identifikacijskim simbolom krmilnega elementa, kontrolne svetilke ali kazalnika pomeni, da je simbol v neposredni bližini krmilnega elementa, kontrolne svetilke ali kazalnika ter da med identifikacijskim simbolom in krmilnim elementom, kontrolno svetilko ali kazalnikom, ki ga ta simbol označuje, ni drugih krmilnih elementov, kontrolnih svetilk, kazalnikov ali virov svetlobe;
- 2.29 „*skupni prostor*“ pomeni območje, na katerem je lahko prikazanih več kontrolnih svetilk, kazalnikov, identifikacijskih simbolov ali drugih sporočil, vendar ne hkrati.

3. VLOGA ZA HOMOLOGACIJO

- 3.1 Vlogo za homologacijo tipa vozila glede na krmilne elemente, s katerimi upravlja voznik, vložijo proizvajalec vozila ali njegov pooblaščen zastopnik.
- 3.2 Vlogi se v treh izvodih priložijo dokumenti, navedeni v nadaljevanju, in naslednji podatki:
- 3.2.1 Risbe v ustreznem merilu, ki dovolj natančno prikazujejo dele vozila, za katere veljajo zahteve iz tega pravilnika, in, kadar je potrebno, samo vozilo.
- 3.3 Vzorčno vozilo tipa, ki ga je treba homologirati, se predloži tehnični službi, ki izvaja homologacijske preskuse, da opravi preverjanja iz odstavka 5. tega pravilnika.

4. HOMOLOGACIJA

- 4.1 Če tip vozila, predložen v homologacijo v skladu s tem pravilnikom, izpolnjuje zahteve iz odstavkov 5. in 6., se podeli homologacija za ta tip vozila.
- 4.2 Vsakemu homologiranemu tipu se dodeli homologacijska številka. Prvi dve števki (zdaj 00 za pravilnik v prvotni obliki) navajata spremembe, vključno z najnovejšimi večjimi tehničnimi spremembami pravilnika v času izdaje homologacije. Ista pogodbenica ne sme dodeliti iste številke drugemu tipu vozila.
- 4.3 Obvestilo o podelitvi ali zavrnitvi homologacije tipa vozila v skladu s tem pravilnikom se pošlje pogodbenicam Sporazuma, ki uporabljajo ta pravilnik, na obrazcu, ki je skladen z vzorcem iz Priloge 1 k temu pravilniku, skupaj z risbami in diagrami, ki jih je vlagatelj predložil v formatu, ki ni večji od A4 (210 × 297 mm), ali zložene na ta format in v ustreznem merilu.

- 4.4 Na vsakem vozilu, ki je skladno s tipom vozila, homologiranim v skladu s tem pravilnikom, je na vidnem in zlahka dostopnem mestu, opredeljenem na homologacijskem obrazcu, nameščena mednarodna homologacijska oznaka, ki jo sestavljajo:
- 4.4.1 krog, ki obkroža črko „E“ in številčno oznako države, ki je podelila homologacijo ⁽¹⁾;
- 4.4.2 številka tega pravilnika, ki ji sledijo črka „R“, pomišljaj in homologacijska številka, na desni strani kroga iz odstavka 4.4.1.
- 4.5 Če je vozilo skladno s tipom vozila, homologiranim v skladu z enim ali več drugimi pravilniki, ki so priloženi Sporazumu, v državi, ki je podelila homologacijo v skladu s tem pravilnikom, ni treba ponoviti simbola iz odstavka 4.4.1; v tem primeru se na desni strani simbola iz odstavka 4.4.1 v stolpcih navedejo številka pravilnika, homologacijske številke in dodatni simboli vseh pravilnikov, v skladu s katerimi je bila podeljena homologacija v državi, ki je podelila homologacijo v skladu s tem pravilnikom.
- 4.6 Homologacijska oznaka mora biti jasno berljiva in neizbrisna.
- 4.7 Homologacijska oznaka mora biti zlahka dostopna.
- 4.8 Primeri homologacijskih oznak so prikazani v Prilogi 2 k temu pravilniku.
5. ZAHTEVE
- 5.1 Splošno
- Vozilo, opremljeno s krmilnim elementom, kontrolno svetilko ali kazalnikom iz tabele 1, mora izpolnjevati zahteve iz tega pravilnika glede namestitve, označevanja, delovanja, osvetlitve in barve tega krmilnega elementa, kontrolne svetilke ali kazalnika.
- Za funkcije brez simbola v tabeli 1 lahko proizvajalec uporabi simbol, ki je v skladu z ustreznimi standardi. Če ni na voljo noben simbol, lahko proizvajalec uporabi simbol, ki ga je sam zasnoval. Takšen simbol ne sme dopuščati možnosti, da pride do zamenjave s simboli iz tabele 1.
- 5.2 Mesto namestitve
- 5.2.1 Krmilni elementi iz tabele 1 morajo biti nameščene tako, da jih voznik lahko upravlja in da so v njegovem dosegu, ko sedi v položaju za vožnjo. Krmilna elementa „ročne naprave za hladni zagon“ in „ročnega zapornega ventila posode za gorivo“ morata biti nameščeni tako, da ju voznik lahko upravlja in da sta v njegovem dosegu, ko sedi.
- 5.2.2 Kontrolne svetilke in kazalniki iz tabele 1 ter njihovi identifikacijski simboli morajo biti nameščeni tako, da jih voznik, ki sedi v položaju za vožnjo, lahko vidi med dnevno in nočno vožnjo. Ko so kontrolne svetilke, kazalniki in njihovi identifikacijski simboli izklopljeni, ni treba, da so vidni.
- 5.2.3 Identifikacijski simboli za krmilne elemente, kontrolne svetilke in kazalnike morajo biti nameščeni na krmilne elemente, kontrolne svetilke ali kazalnike, ki jih označujejo, ali zraven njih, razen v primerih iz odstavka 5.2.5.
- 5.2.4 Krmilni elementi varnostnih utripalk, žarometov za kratki in dolgi svetlobni pramen, smernih svetilk, dodatnega sistema za zaustavitev motorja, zvočne opozorilne naprave, zavor in sklopke morajo biti vozniku vedno dostopni kot glavna funkcija ustreznega krmilnega elementa, brez umikanja voznikovih rok z zadevnih ročajev.
- 5.2.5 Odstavek 5.2.3 ne velja za večnamenske krmilne elemente, če je krmilni element povezan z večnamenskim zaslonom, ki:
- 5.2.5.1 je viden vozniku;

⁽¹⁾ Številčne oznake pogodbenic Sporazuma iz leta 1958 so navedene v Prilogi 3 h Konsolidirani resoluciji o konstrukciji vozil (R.E.3), dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2/Sprem.3.

- 5.2.5.2 označuje krmilni element, s katerim je povezan;
- 5.2.5.3 označuje vse sisteme vozila, ki jih je mogoče upravljati z večnamenskim krmilnim elementom. Ni nujno, da so podfunkcije teh sistemov prikazane na vrhnji ravni večnamenskega zaslona;
- 5.2.5.4 ne prikazuje kontrolnih svetilk iz tabele 1.
- 5.3 Označevanje
- 5.3.1 Vsi krmilni elementi, kontrolne svetilke in kazalniki iz tabele 1 morajo biti označeni z ustreznim navedenim simbolom.
- 5.3.2 Skupaj s simboli, besedami ali okrajšavami iz tabele 1 se lahko po presoji proizvajalca uporabljajo dopolnilni simboli, besede ali okrajšave.
- 5.3.3 Dodatni ali dopolnilni simboli, besede ali okrajšave, ki jih uporablja proizvajalec, ne smejo dopuščati možnosti, da pride do zamenjave s simboli, določenimi v tem pravilniku.
- 5.3.4 Če so krmilni element, kazalnik ali kontrolna svetilka za isto funkcijo združeni, se lahko za označevanje navedene kombinacije uporablja en simbol.
- 5.3.5 Vsi identifikacijski simboli za kontrolne svetilke, kazalnike in krmilne elemente, ki so na krmilu ali v sklopu instrumentov, morajo biti nameščeni tako, da so vozniku vidni v pokončni obliki, razen simbola za krmilni element zvočne opozorilne naprave. Za vrtljive krmilne elemente, ki imajo položaj „izklopljeno“, ta zahteva velja, ko je krmilni element „izklopljeno“.
- 5.3.6 Vsak vgrajeni krmilni element, ki uravnava funkcijo sistema v neprekinjenem območju, mora imeti oznako za meje nastavitvenega območja.
- 5.4 Osvetlitev
- 5.4.1 Po presoji proizvajalca se lahko osvetlijo kateri koli krmilni element, kazalnik in njihovi identifikacijski simboli.
- 5.4.2 Kontrolna svetilka mora svetiti, če pride do napake ali stanja vozila, ki ga mora označevati skladno s svojim namenom. Sicer pa ne sme svetiti, razen med preverjanjem žarnice.
- 5.5 Barva
- 5.5.1 Svetloba vsake kontrolne svetilke mora biti takšne barve, kot je navedeno v tabeli 1.
- 5.5.2 Barvo kontrolnih svetilk, ki niso navedene v tabeli 1, lahko izbere proizvajalec skladno z odstavkom 5.5.3. Izbrana barva ne sme prikrivati ali motiti nobene oznake kontrolne svetilke, krmilnega elementa ali kazalnika iz tabele 1.
- 5.5.3 Barve se priporočajo v skladu z naslednjo barvno lestvico:
- 5.5.3.1 rdeča: neposredna ali neizbežna nevarnost za osebe ali zelo hude poškodbe opreme;
- 5.5.3.2 oranžna (rumena): opozorilo, zunaj običajnih meja delovanja, okvara sistema vozila, verjetna poškodba vozila ali drugo stanje, ki lahko povzroči nevarnost v daljšem obdobju;
- 5.5.3.3 zelena: varno, običajno stanje delovanja (razen če se v tabeli 1 zahteva modra ali oranžna).

- 5.5.4 Vsak simbol, ki se uporablja za označevanje kontrolne svetilke, krmilnega elementa ali kazalnika, se mora po barvi jasno razlikovati od ozadja.
- 5.5.5 Namesto polnega dela simbola se lahko uporabi njegov obris in obris simbola se lahko zapolni.
- 5.6 Skupni prostor za prikazovanje več sporočil
- Skupni prostor se lahko uporablja za prikaz informacij iz katerega koli vira, če so izpolnjene naslednje zahteve:
- 5.6.1 Kontrolne svetilke in kazalniki, prikazani v skupnem prostoru, morajo izpolnjevati zahteve za odstavke 5.3, 5.4 in 5.5 in morajo svetiti, ko nastopi stanje, ki ga morajo označevati skladno s svojim namenom.
- 5.6.2 Kontrolne svetilke in kazalniki iz tabele 1, ki so prikazani v skupnem prostoru, morajo svetiti, ko nastopi zadevno stanje.
- 5.6.3 Če nastopi stanje za vklop dveh ali več kontrolnih svetilk, se, razen v primerih iz odstavkov 5.6.4, 5.6.5 in 5.6.6, informacije:
- (a) samodejno zaporedoma ponavljajo ali
 - (b) so prikazane vidno in tako, da jih voznik, ki sedi v položaju za vožnjo, lahko izbere za prikaz.
- 5.6.4 Kontrolne svetilke za okvaro zavornega sistema, dolgi svetlobni pramen žarometov in smerno svetilko ne smejo biti prikazane v istem skupnem prostoru.
- 5.6.5 Če obstaja stanje za vklop kontrolnih svetilk za okvaro zavornega sistema, dolgi svetlobni pramen žarometov in smerno svetilko, ki so prikazane v skupnem prostoru z drugimi kontrolnimi svetilkami, imajo navedene kontrolne svetilke prednost pred vsem drugim v skupnem prostoru.
- 5.6.6 Informacije, prikazane v skupnem prostoru, se lahko prekličijo samodejno ali pa jih prekliče voznik, razen kontrolnih svetilk za okvaro zavornega sistema, dolgi svetlobni pramen žarometov, smerno svetilko in tistih, za katere se v tabeli 1 zahteva rdeča barva, ki jih ne sme biti mogoče preklicati, če nastopi stanje za njihov vklop.
6. SPREMEMBE TIPA VOZILA
- 6.1 Vsaka sprememba tipa vozila se sporoči homologacijskemu organu, ki je homologiral tip vozila. Homologacijski organ lahko nato:
- 6.1.1 meni, da spremembe verjetno ne bodo imele občutnih škodljivih učinkov in da vozilo v vsakem primeru še vedno izpolnjuje zahteve, ali
 - 6.1.2 od tehnične službe, ki izvaja preskuse, zahteva dodatno poročilo o preskusu.
- 6.2 Potrditev ali zavrnitev homologacije, v kateri so navedene spremembe, se po postopku iz odstavka 4.3 sporoči pogodbenicam Sporazuma, ki uporabljajo ta pravilnik.
7. SKLADNOST PROIZVODNJE
- 7.1 Vsa vozila s homologacijsko oznako, predpisano s tem pravilnikom, morajo biti skladna s homologiranim tipom vozila, zlasti glede krmilnih elementov, s katerimi upravlja voznik.
- 7.2 Za preverjanje skladnosti iz odstavka 7.1 se naključno pregleda zadostno število serijsko proizvedenih vozil, ki imajo nameščeno homologacijsko oznako v skladu s tem pravilnikom.

8. KAZNIZA NESKLADNOST PROIZVODNJE

8.1 Homologacija, ki se podeli za tip vozila v skladu s tem pravilnikom, se lahko prekliče, če niso izpolnjene zahteve iz odstavka 7.1 ali če predložena vozila ne opravijo preskusov iz odstavka 7.2.

8.2 Če pogodbenica Sporazuma, ki uporablja ta pravilnik, prekliče homologacijo, ki jo je podelila, o tem takoj obvesti druge pogodbenice, ki uporabljajo ta pravilnik, s kopijo homologacijskega obrazca, na koncu katerega je s podpisom in datumom z velikimi črkami napisano „HOMOLOGACIJA PREKLICANA“.

9. DOKONČNA OPUSTITEV PROIZVODNJE

Če imetnik homologacije dokončno preneha proizvajati tip vozila, homologiran v skladu s tem pravilnikom, o tem obvesti homologacijski organ, ki je podelil homologacijo. Po prejemu ustreznega sporočila navedeni organ o tem obvesti druge pogodbenice Sporazuma, ki uporabljajo ta pravilnik, s kopijo homologacijskega obrazca, na koncu katerega je s podpisom in datumom z velikimi črkami napisano „PROIZVODNJA OPUŠČENA“.

10. IMENA IN NASLOVI TEHNIČNIH SLUŽB, KI IZVAJAJO HOMOLOGACIJSKE PRESKUSE, TER HOMOLOGACIJSKIH ORGANOV

Pogodbenice Sporazuma, ki uporabljajo ta pravilnik, sekretariatu Združenih narodov sporočijo imena in naslove tehničnih služb, ki izvajajo homologacijske preskuse, ter homologacijskih organov, ki podeljujejo homologacije in katerim se pošljejo obrazci, ki potrjujejo podelitev, zavrnitev ali preklic homologacije v drugih državah.

Tabela 1

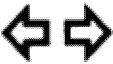

Simboli, ki označujejo krmilne elemente, kontrolne svetilke in kazalnike

Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
1	Dodatna naprava za zaustavitev motorja (IZKLOP)		Krmilni element	Na krmilu: desna stran			Vozilo lahko ima za zaustavitev motorja poleg glavnega stikala ali krmilnega elementa dekompresijskega ventila stikalo za izklop električnega napajanja motorja (dodatni sistem za zaustavitev motorja).
2	Dodatna naprava za zaustavitev motorja (ZAGON)						
3	Stikalo za vžig		Krmilni element			Naprava, ki omogoča zagon motorja in tudi delovanje drugih električnih sistemov vozila.	V primeru vrtljivega stikala mora biti smer premikanja v smeri urinega kazalca iz položaja za „izklop“ vžiga v položaj za „vklop“ vžiga.
4	Električni zagnjalnik		Krmilni element				
5	Ročna naprava za hladni zagon		Krmilni element	Ni nujno, da je krmilni element viden s položaja voznika.			
			Kontrolna svetilka		Oranžna		
6	Prosti tek (položaj menjalnika)		Kontrolna svetilka		Zelena		Kontrolna svetilka sveti, ko je izbirnik prestav v položaju za prosti tek.

Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
7	Ročni zaporni ventil posode za gorivo (IZKLOP)		Krmilni element	Ni nujno, da je krmilni element viden s položaja voznika.			Krmilni element mora imeti ločene položaje za „IZKLOP“, „VKLOP“ in „REZERVA“ (če je na voljo rezervna zaloga).
8	Ročni zaporni ventil posode za gorivo (VKLOP)						Krmilni element mora biti v položaju VKLOP, ko je v smeri pretoka goriva iz posode za gorivo v motor, v položaju IZKLOP, ko je v pravokotni smeri na pretok goriva, in v položaju REZERVA (kjer je ustrezno), ko je v smeri proti pretoku goriva.
9	Ročni zaporni ventil posode za gorivo (REZ.)						V primeru sistema, pri katerem je pretok goriva ustavljen, ko je motor izklopljen, in ki je opremljen s krmilnim elementom, morajo biti simboli in položaji za upravljanje enaki kot pri ročni zaporni napravi za gorivo.
10	Merilnik hitrosti		Kazalnik				Zaslon mora biti osvetljen, ko je vklopljena pozicijska svetilka (če je na voljo) ali žaromet.
11	Zvočna opozorilna naprava (hupa)		Krmilni element	Na krmilu: leva stran za vozila z napravo za izbiranje prestav, ki se upravlja neodvisno od ročno upravljane sklopke, ali za vozila brez naprave za izbiranje prestav. Lahko tudi na krmilu: desna stran za vozila z izbiranjem prestav na krmilu: leva stran, ki se upravlja skupaj z ročno upravljano sklopko.			Vklop ob pritisku.

Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
12	Dolgi svetlobni pramen (glavni, visoki ali zgornji svetlobni pramen) – (Hi)		Krmilni element	Na krmilu: leva stran za vozila s krmilnim elementom za izbiranje prestav, ki se upravlja neodvisno od ročno upravljane sklopke, ali za vozila brez krmilnega elementa za izbiranje prestav. Lahko tudi na krmilu: desna stran za vozila z izbiranjem prestav na krmilu: leva stran, ki se upravlja skupaj z ročno upravljano sklopko.			
			Kontrolna svetilka		Modra		
13	Kratki svetlobni pramen (zasenčeni, spuščeni ali kratki svetlobni pramen) – (Lo)		Krmilni element	Na krmilu: leva stran za vozila s krmilnim elementom za izbiranje prestav, ki se upravlja neodvisno od ročno upravljane sklopke, ali za vozila brez krmilnega elementa za izbiranje prestav. Lahko tudi na krmilu: desna stran za vozila z izbiranjem prestav na krmilu: leva stran, ki se upravlja skupaj z ročno upravljano sklopko.			
			Kontrolna svetilka		Zelena		
14	Optična opozorilna naprava		Krmilni element	Zraven krmilnega elementa dolgega/kratkega svetlobnega pramena.			Lahko je dodatna funkcija krmilnega element za dolgi/kratki svetlobni pramen. Ko se krmilni element sprosti, se mora svetlobni pramen vrniti v prejšnje stanje.

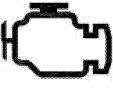
Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
15	Žarometi za meglo		Krmilni element				
			Kontrolna svetilka		Zelena		
16	Zadnje svetilke za meglo		Krmilni element				
			Kontrolna svetilka		Oranžna		
17	Smerne svetilke		Krmilni element	Krmilna elementa morata biti jasno označena in nameščena na krmilu na mestu, ki je jasno vidno z voznikovega sedeža.			Krmilni element mora biti zasnovan tako, da, gledano z voznikovega sedeža, vklop levega dela ali premik v levo vklopi leve smerne svetilke in obratno za desne smerne svetilke.
			Kontrolna svetilka		Zelena		Par puščic je en sam simbol. Če pa se krmilna elementa ali kontrolni svetilki za levo in desno zavijanje upravljata neodvisno, se lahko šteje, da sta puščici ločena simbola, in skladno s tem se lahko tudi namestita ločeno.
18	Varnostne utripalke		Krmilni element				

Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
			Kontrolna svetilka		Rdeča	Prikazane z (hkratnim) utripanjem kontrolnih svetilk za smerne svetilke ali navedenim simbolom trikotnika.	
			Kontrolna svetilka		Zelena		
19	Pozicijska svetilka		Krmilni element			Prikazana z navedenimi simboli za pozicijske svetilke, krmilni element glavne svetilke in parkirno svetilko, če pa se med delovanjem vozila samodejno vklopijo vse svetilke, ni treba, da je prikazan simbol za pozicijsko svetilko ali krmilni element glavne svetilke.	V primeru vrtljivega stikala mora upravljanje stikala v smeri urinega kazalca postopoma vklopiti pozicijske svetilke vozila in nato glavne luči vozila. To ne preprečuje vključitve dodatnih položajev stikala, pod pogojem, da so jasno označeni.
			Kontrolna svetilka		Zelena		
20	Glavna svetilka		Krmilni element		Zelena		
			Kontrolna svetilka			Funkcija kontrolne svetilke je lahko zagotovljena z osvetlitvijo sklopa instrumentov.	Krmilni element za luči je lahko po potrebi kombiniran s stikalom za vžig.
21	Parkirna svetilka		Krmilni element				

Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
			Kontrolna svetilka		Zelena	Če je funkcija parkirne svetilke vgrajena v stikalo za vžig, označevanje ni obvezno.	
22	Kazalnik goriva		Kazalnik				
			Kontrolna svetilka		Oranžna		
23	Temperatura hladilne tekočine motorja		Kazalnik				
			Kontrolna svetilka		Rdeča		
24	Stanje napoljenosti akumulatorja		Kazalnik				
			Kontrolna svetilka		Rdeča		
25	Motorno olje		Kazalnik				
			Kontrolna svetilka		Rdeča		

Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
26	Krmilni element vrtilne frekvence motorja		Krmilni element	Na krmilu: desna stran			Ročno upravljan krmilni element. Z vrtenjem ročaja v nasprotni smeri urinega kazalca se poveča vrtilna frekvenca. Krmilni element se mora v smeri urinega kazalca samodejno vrniti v položaj za prosti tek, ko voznik umakne roko z njega, razen če je vklopljen krmilni element za upravljanje hitrosti vozila.
27	Sprednja zavora		Krmilni element	Na krmilu: desna stran spredaj			Ročni vzvod V primeru kombiniranega zavornega sistema lahko sprednja zavora deluje skupaj z zadnjo zavoro.
28	Nožni krmilni element zadnje zavore		Krmilni element	Na okvirju: desna stran			Stopalka V primeru kombiniranega zavornega sistema lahko zadnja zavora deluje skupaj s sprednjo zavoro.
29	Ročni krmilni element zadnje zavore		Krmilni element	Na krmilu: leva stran spredaj			Ročni vzvod Ni dovoljeno pri vozilih z ročno upravljanjo sklopko. V primeru kombiniranega zavornega sistema lahko zadnja zavora deluje skupaj s sprednjo zavoro.
30	Parkirna zavora		Krmilni element				Ročni vzvod ali stopalka
31	Sklopka		Krmilni element	Na krmilu: leva stran			Ročni vzvod Stisne se za sprostitev sklopke. Ne sme onemogočati uporabe naprav na levi strani vozila, ki kombinirajo delovanje sklopke in izbirnika prestav.

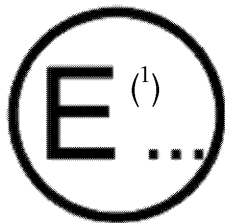
Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
32	Nožni izbirnik Ročni krmilni element za menjavanje prestav		Krmilni element	Na okvirju: leva stran			<p>Nožni vzvod ali nihajni vzvod</p> <p>S premikanjem sprednjega dela nožnega vzvoda ali nihajnega vzvoda se postopoma izbirajo prestave: s premikanjem sprednjega dela navzgor se preklaplja v višjo prestavo, s premikanjem navzdol pa v nižjo prestavo. Če je na voljo ločen položaj za „prosti tek“, mora biti na prvem ali drugem mestu v zaporedju izbiranja prestav (tj. 1-N-2-3-4- ... ali N-1-2-3-4- ...).</p> <p>V vozila s prostornino motorja manj kot 200 kubičnih centimetrov se lahko vgradijo tudi menjalniki z naslednjimi vzorci prestavljanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rotacijski vzorec (i.e. N-1-2-3-4-5-N-1). — Obratni vzorec, pri katerem se s premikanjem sprednjega dela nožnega vzvoda ali nihajnega vzvoda postopoma izbira prestave na naslednji način: <ul style="list-style-type: none"> — s premikanjem sprednjega dela navzgor se preklaplja v nižjo prestavo; — s premikanjem navzdol se preklaplja v višjo prestavo.
33	Ročni izbirnik Ročni krmilni element za menjavanje prestav		Krmilni element	Na krmilu: leva stran			<p>Če se krmilni element upravlja z vrtenjem ročaja, se z vrtenjem v nasprotni smeri urinega kazalca postopoma izbirajo prestave za večjo hitrost vožnje naprej in obratno za manjšo hitrost vožnje naprej. Če je na voljo ločen položaj za „prosti tek“, mora biti na prvem ali drugem mestu v zaporedju izbiranja prestav (tj. N-1-2-3-4- ... ali 1-N-2-3-4- ...).</p>

Št.	Postavka	Simbol	Funkcija	Mesto namestitve	Barva	Opredelitev	Delovanje
34	Okvara sistema proti blokiranju koles		Kontrolna svetilka		Oranžna		
35	Svetilka za prikaz okvare		Kontrolna svetilka		Oranžna	Uporablja se za prikaz okvar, ki so povezane s pogonskim sistemom in ki lahko vplivajo na emisije.	

PRILOGA 1

SPOROČILO

(največji format: A4 (210 × 297 mm))

Izdal:

Ime homologacijskega organa

.....

o⁽²⁾: podeljeni homologaciji
 razširjeni homologaciji
 zavrjnjeni homologaciji
 preklicani homologaciji
 dokončni opustitvi proizvodnje

tipa vozila glede na krmilne elemente, s katerimi upravlja voznik, v skladu s Pravilnikom št. 60.

Homologacijska št Št. razširitve

1. Trgovsko ime ali blagovna znamka vozila
2. Tip vozila
3. Ime in naslov proizvajalca
4. Ime in naslov zastopnika proizvajalca, če je potrebno
5. Kratek opis vozila glede krmilnih elementov, s katerimi upravlja voznik.....
6. Vozilo predloženo v homologacijo dne
7. Tehnična služba, ki izvaja homologacijski pregled
8. Datum poročila te službe
9. Številka poročila te službe
10. Homologacija se podeli/zavrne
11. Mesto homologacijske oznake na vozilu
12. Kraj
13. Datum
14. Podpis
15. Temu sporočilu se priložijo naslednji dokumenti z zgoraj navedeno homologacijsko številko:

... risbe, diagrami in shematski načrti krmilnih elementov, s katerimi upravlja voznik, in delov vozila, ki se štejejo kot pomembni za namene tega pravilnika.

⁽¹⁾ Številčna oznaka države, ki je podelila/razširila/zavrnila/preklicala homologacijo (glej določbe v zvezi s homologacijo v pravilniku).

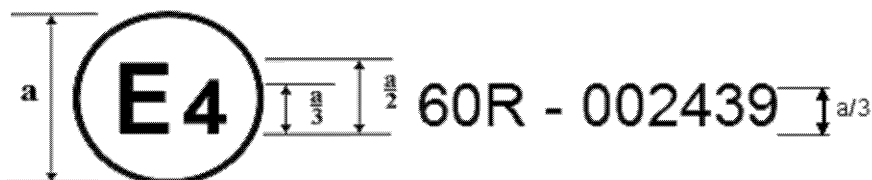
⁽²⁾ Neustrezno črtati.

PRILOGA 2

PRIMERI HOMOLOGACIJSKIH OZNAK

Vzorec A

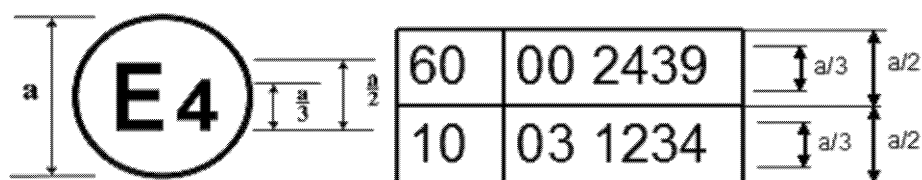
(Glej odstavek 4.4 tega pravilnika)

Zgornja homologacijska oznaka, pritrjena na vozilo, pomeni, da je bil zadevni tip vozila glede na krmilne elemente, s katerimi upravlja voznik, homologiran na Nizozemskem (E 4) v skladu s Pravilnikom št. 60 pod homologacijsko številko 002439. Homologacijska številka pomeni, da je bila homologacija podeljena v skladu z zahtevami iz Pravilnika št. 60 v njegovi prvotni obliki.

Vzorec B

(Glej odstavek 4.5 tega pravilnika)

Zgornja homologacijska oznaka, pritrjena na vozilo, pomeni, da je bil zadevni tip vozila homologiran na Nizozemskem (E 4) v skladu s Pravilnikoma št. 60 in 10 ⁽¹⁾.

Homologacijske številke pomenijo, da v času podelitve homologacije Pravilnik št. 60 ni bil spremenjen, Pravilnik št. 10 pa je že vključeval spremembe 03.

⁽¹⁾ Zadnja številka je navedena le kot primer.